ושביעים. דעובר משום שדך לא תזרע¹⁰ וחורש חולדה דזורע כגון חורש לכסות את הזריעה: די ובלאים בלכם. דבהדי דקא חרש

מחפה בכלאים והמחפה בכלאים לוקה הרי חמשה. וי"ט הרי ששה.

לוקין עליו: וכהן ונזיר אבית

העומחה. שוה בית הקברות והוא

כהן ונזיר ויש כאן לאו דכהן לנפש

לא יטמאס ולאו דנזיר על נפש מת לא

יבוא ו: אחרישה. משום לאו די"ט

לא לילקי: דם לפור. הואיל ואי

מזדמני ליה לפרים וחיות טובא:

באבנים. דלא חזו לכיסוי: ראויות

לכומשן. קושיה היה: כלחחר יד.

ע"י שינוי דשבות בעלמה הוה וכיון

דמדאורייתא שרי פהע ליה מלהות:

טינא. טיט לח ובלול: מחונחא.

ארץ לחה ראויה לזריעה ואינה

נעשית עפר אם בא לכותשה היא

מדבקת ונגבלת: לוקה משום מכשל

גיד בי"ט. בישול שחינו רחוי ולוקה

משום מבשל בשר בחלב אפילו הוא

חול וקסבר יש בגידים בנותן טעסיי

ובשר הס: משום הבערה. שלח

לנורך דהבערה מלאכה לעצמה

ובישול מלחכה לעלמו: גיד הנשה

של נבלה. דלוקה על אכילתו משום

נבילה: שתים על אכילתו. אוכל

גיד ואוכל בשר בחלב: שלש על

בישולו. משום הבערה די"ט ומשום

בישול די"ט ומשום מבשל בשר

בחלב אפילו בחול: ועייל עלי

מוקצה. דהשתא ליכא למימר

הואיל דמדאורייתא אסור להשתמש

באש מוקצה בי"ט: מוקצה דאוריימא.

בתמיה: והכינו. במזומן שמזמן כל

לורכום היום ויאמר דבר זה ללורך

היום דמשום טורח מלאכת שבת לא

לריך דהכתיבש את אשר תאפו אפו

מן

רבי

212

ואת אשר תבשלו בשלו וכיון דלאו מזומן הוא והכתוב קראו הכנה

הויא לה מלאכה ועובר עליה משום לא מעשה כל מלאכה": בעאי.

שאלתי: מאפר. אחו ומוקצה הוא שאינו נכנס ליישוב ימים רבים:

סמיד. עולה של ליבור: מהו. ליקרב: שה ולא את הבכור.

מתניתא היא ודרשה קרא דיחוקאל (מה) גבי קרבנות ושה אחת

מן הנאן מן המאתים ממשקה ישראל: שה ולא את הבכור.

דשה משמע שיהא ראוי להיות בין זכר בין נקבה דכולן בכלל

שה ובכור אינו אלא זכר: ולא מעשר. דמעשר בהמה אינו

נר מצוה לה א מיי׳ פט״ז מהל׳

מעשה קרבנות הלכה טו: לו ב מיי׳ פ״א שם הלכה

תורה אור השלם ו. והיה ביום הששי ו. וְתְּהֶּוֹ בֵּיוֹם תִּשְּׁטֵּר וְהַכִּינוּ אֵת אֲשֶׁר יָבִיאוּ וְהָיָה מִשְׁנֶה עַל אֲשֶׁר

לקטו יום יום:

שמנח מז ה שמות טז ה 2. וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבְּת לַיְיִי אֵלֹהֵיךּ לֹא תַעֲשָׂה כָּל מלאלי ואמילו ולימילו מלאלי איני ולימילו מלאלי איני ולימילו וְגַרְךְ אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיף: שמות כ ט

3. וְשֶּׂה אַחַת מִן הַצֹּאן 3. וְשֶׂה אַחַת מִן מן המאתים ממשקה ַיִּשְׂרָאֵל לְמִנְחָה וּלְעוֹלְה יִשְׂרָאֵל לְמִנְחָה וּלְעוֹלְה וִלְשְׁלְמִים לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם נאם אדני אלהים:

רבינו חננאל והוא בשביעית ויו״ט שתים, כהן ונזיר אבות הטומאה שתים הרי ח׳ לאוין. ואי ס״ד אמרינן . הואיל, אחרישה ביום טוב לכסות באותה החפירה דם צפור. ודחינן אותו מקום שחורש בו אבנים מקורזלות הם דלאו בני כסוי נינהו. אמרינן והא ראוי לכותשן כלאחר יד כו׳. ואוקמה רב אשי במתונתא, פירוש קרקע שיש בו ליחלוחית ואינו ראוי לכסות בו. ויש מי שאומר טיט יבש. ומותיב המבשל גיד הנשה בחלב ביו"ט ואכלו לוקה הואיל וחזי ליה לצרכיה לבשל ולאכול. ושני׳ אפיק הבערה ועייל גיד הנשה של נבלה. איני והתני ר׳ סייא אומר לוקה שתים על אכילתו ושלשה על המילתו ושלשה על בילתו ושלשה על בישולו, ואלו הן לוקה משום מבעיר אש שלא לצורך אכילה, ולוקה משום מבייל **** שאינו בר אכילה, וכן משום מבשל בשר בחלב, הרי שלשה בבישול. ושתים באכילה משום אוכל גיד הנשה ומשום אוכל בשר בחלב, ואם אוכי בשו בחיב, ואם תוציא הבערה ותכניס גיד הנשה של נבלה ותאמר משום אכילת נבלה ולא הכערה שלשה על האכילה ושתים על הבישול. והדר ומשני אפיק הבערה ועייל עצי מוקצה. ומקשינן וכי מוקצה מדאורייתא הוא שלוקין עליו כו׳, והא את ואמרי לה מרב חסדא, . הביא שה מן האפר, פירוש מן המדבר ממקום המרעה, ישחט תמיד ביום טוב מהו, מי יש מוקצה לגבוה לי מהאי קרא ושה אחת בכור, אחת ולא מעשר, מן בבוד, אחור לא מל הפלגס, הצאן ולא מן הפלגס, כלומר הפלגס פסול שאינו

לא כבש ולא איל, והוא

מפורש במס׳ פרה.

אפילו ע"י ד"א אין מעשרין מוה על זה מירוש ודגן דגן ודגן שהן כלאים ע"י דבר אחרא וכו' ע"י ד"א דקאמר לא קאי אדגן ודגן דבלאו דבר אחר מיחייב בחטים ושעורים לחוד ב וטעמא דר׳ יאשיה דכלאים בכרם לא מיחייב אלא בשלשה מינין ובכלאי זרעים מיחייב - ושבת לא תנא משום דלאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד הוא דאין

בב' מינין מפר"י דוריעת כלאים משמע בב' מיני זרעים וחרלן לאו ושביעית ביום מוב כהן ונזיר אבית המומאה מין זריעה הוא אבל אין לפרש משום ואי אמרינן הואיל •אחרישה לא ליחייב הואיל דמשמע לא תזרע בהדי כרמך כלאים וחזי לכיסוי דם ציפור א"ר פפא בר שמואל אבל שדך בלא שום זרע קרוי שדה באבנים מקורזלות ראויות לכותשן וכתישה דהא לא שייך לפרש כן גבי בהמתך ביום מוב מי שרי ראויות לכותשן כלאחר יד ולפירוש ר"י קשה אמאי נקט שור בצונמא צונמא בר זריעה צונמא מלמעלה וחמור בשור לחודי׳ ה״מ לאשכוחי ועפר תיחוח מלממה ותיפוק ליה משום עפר כלאים בשור פסולי המוקדשים כדאמר בפ' בתרא דמכות (דף כב.) תיחוח אלא אמר מר בר רב אשי במינא דאמר רבי ינחק המנהיג בשור פסולי וטינא בר זריעה הוא במתונתא איתיביה המוקדשים דלוקה משום דעשאו אביי המבשל גיד הנשה בחלב בי"ם הכתוב ב' גופים דאיתקש ללבי ואיל ואוכלו לוקה חמש לוקה משום מבשל גיד ולפ״ה ניחא דליכא בפסולי המוקדשי׳ ביום מוב ולוקה משום אוכל גיד ולוקה לאו דמעילה ולפר"י י"ל דמשום דעיקר משום מבשל בשר בחלב ולוקה משום כלאים בשור ובחמור כתיב נקט אוכל בשר בחלב ולוקה משום הבערה שור וחמור: ושביעית. למ״ד ואי אמרינן הואיל אהבערה לא ליחייב בפ"ק דמועד קטן (לף ג.) חורש הואיל דחזי ליה לצרכו אמר ליה אפיק בשביעית אינו לוקה מוקי הך דהכא בחורש ומחפה דמחפה חייב משום . הבערה ועייל גיד הנשה של גבילה והתני זורע: אחרישה לא ליחייב רבי חייא לוקין שתים על אכילתו ושלש הואיל וחזי לכיםוי דם ציפור. אם על בישולו ואי איתא שלש על אכילתו היה דם ליפור במקום חרישה מיבעי ליה אלא אפיק הבערה פועייל עצי ובכה"ג שאם היה מבקש עפר אחר מוקצה ומוקצה דאורייתא הוא א"ל אין דכתיב ינגב הדם או יטשטש ע"י מים ולא יוהיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו יקיים מצות כיסוי וגם מיירי שאין יכול לקפלו וליטלו דאם לא כן לא ואזהרתה מהכא 2מלא תעשה כל מלאכה שייך כאן דלידחי עשה לא תעשה א"ל והא את הוא דאמרת בעאי מיניה מרב כדאמר ר"ל [בשבת] (דף קלב:) כל חסרא ואמרי לה בעאי מיניה מרב הונא הביא מקום שאתה מוצא עשה ולא מעשה שה מאפר ושחמו תמיד ביו"מ מהו יואת אם אתה יכול לקיים שניהם מוטב אמרת לן (אמר לי) עלה ישה ולא הבכור אם לאו ידחה עשה לא תעשה: אחת אולא מעשר מן הצאן יולא הפלגם באבנים מקורולות. פי׳ רכות שהן ראויות לוריעה

מיהו לא חזי לכיסוי עד שיכתוש וגבי בית הכסא נמי לפי שהן רכות ראויות יותר לקינוח מכשהן קשים ולא כפ״ה דפי׳ התם בפ׳ כירה (שבת מג.) מקורולות חדות דהכא לא א"ש ג ורש"י מחקו כאן מן הספרים 0: בתישה בי"ם מי שרי. הקשה ריב"א מאי פריך הא ודאי שרי כמו חרישה דשרי משום הואיל הכא נמי כתישה ועוד תימה היכי פריך הכא דליתי עשה דכיסוי וידחה לאו די"ט הא אין י"ט נדחה מפני עשה דהא תנן בכילד לולין (לקמן פג:) אין שריפת קדשים דוחה י"ט ובפ' במה מדליקין (שבת כד:) יליף מקראי או משום כדמסיק רב אשי התם די"ט עשה ולא תעשה הוא ואין עשה

ראוי להקדישו לקרבן אחר והכי משמע אחד שיהא לבד ולא זה שאינו בא אלא מכלל עשרה: מן הצאן. ולא כל הצאן מיעוטא דוחה לא תעשה ועשה ומפרש רשב"ם הואיל וחזי לכיסוי דם ליפור לא הוא להוציא. פלגס יצא מכלל כבש ולכלל איל לא בא והיינו כל משום דחיה קאמר אלא משום דאז לא לריך לחרישה אלא לעפרה חודש שלשה עשר דכבש בן שנה הוא ואיל משנכנס לשנה ופטור ל דהחופר גומא ואינו לריך אלא לעפרה פטור משום דהוי שניה חודש שלם והכי מפרש לה במס' פרה (פ"א משנה ג): מלאכה שאין לריכה לגופה ד והשתא פריך שפיר כתישה בי"ט מי שרי דכתישה הוי כטחינה ולריכה לגופה הוא שמתכוון לעשות עפר לכסות ולא משתרי לצורך כיסוי דאין עשה דוחה לא תעשה ועשה וקשה לר״י הא דחופר גומא פטור היינו דוקא בבית דמקלקל הוא כדמוכח בפ״ק דחגיגה (דף י.) והכא בשדה דאוריעה קיימא שמשביח את השדה בחרישה ואפילו אי הוה התם דם ציפור הוה חייב אי חריש בארעא דיליה ואי אמרת הואיל ואי הוי מלאכה שאין לריכה לגופה פטור השתא נמי פטור א"ר ביטלת כל מלאכת שבת ור"ת מפרש

דבחרישה דכלאים הקאי דליכא אלא לאו גרידא אבל איום טוב לא קאי וכגון שאם היה הולך לבקש עפר אחר היה הדם נבלע בקרקע ומסיק כתישה בי"ט מי שרי טפי כיון דמשום י"ט אסור דמשום דאית ביה עשה ולא תעשה גם משום כלאים לא שייך למיפטר בהואיל דאפילו אם היה שם דם ליפור אסור ובתחלה נמי הוה מלי לשנויי חרישה בי"ט מי שרי אלא דמשני ליה בע"א משום יגדיל תורה ויאדירש: ולוקה משום הבערה נפ״א דבילה (דף יבי) אמר הא מני ב״ש היא לית להו מתוך אבל לבית הלל שרי אע״ג דלריך שיהא צורך היום הא נמי חשיב צורך היום הא עד הבערה בפ״א דבילה (דף יבי) אמר הא מני ב״ש היא דלית להו מתוך אבל לבית הלל שרי אע״ג דלריך שיהא צורך היום הא נמי חשיב צורך היום אע״פ שאין ראוי לאוכלו אלא באיסור: אהבערה לא דיחייב. מכאן מוכית ריב״א דרבה דאמר הואיל היינו אפילו לבית שמאי אמר¹: הראיד לחוי לצורבו. בלא האי פירכא נמי קאמר במכות אפיק הבערה משום דקשיא ליה הא דקאמר רבה חילוק שלא הואים לאולי נמי משום נבילה: מלאכות לשבת ואין חילוק מלאכות לי״ט: דעריד עצי בוקצה. תימה לר״י מ״מ ליתי דאין באה נקבה וא״ת אמאי אינטריך קרא שור ולא הבבור. פירש בקונט׳ דשה משמע בין זכר ובין נקיבה ותימה דהא בעולה איירי דאין באה נקבה וא״ת אמאי אינטריך קרא שור ולא הבבור. פירש בקונט׳ דשה משמע בין זכר ובין נקיבה ותימה דהא בעולה איירי דאין באה נקבה וא״ת אמאי אינטריך קרא שאין תמיד בא מבכור ומעשר חיפוק ליה שאין מתנוחיהן שוות וי"ל דהא אמרי כל הניתני׳ במתן ד' שנתנו במתנה אחת כיפר וע"ק היאך יעשה תמיד מבכור הא קעבר משום כל שממנו לאשים הרי הוא בבל מקטירו (יבמוס דף ק.) ^ש וי"ל כיון דמסיק ליה לשם עולה דינו כדין עולה ומהאי טעמא נמי ניחא לענין מתנה ור"י פירש דהאי קרא מישתעי בפסח דכתיב ביה שה תמים (A) וקאמר שלא יביאנו לא דבכור ולא דמעשר וא"ש השתא דמתנומיהן שוות ולא תיקשי כל שממנו לאשים: שה ולא בבור. וא"ת בפרק קמא דחגיגה (דף a,) דנפקא לן

מבמסת ידך דכל דבר שבא חובה אין בא אלא מן החולין וי"ל דהכא אסמכתא בעלמא היא ומן המאמים שערלה בטילה במאמים נמי אסמכתא

היא אך קשה דממשקה ישראל מן המותר לישראל דרשה גמורה היא דמהאי קרא יליף בפ"ק דמנחות (דף ה:) דטריפה אסורה לגבוה:

כא: [ע"ש], ב) ס"א א"ל שה, ג) [ויקרא כה], ד) [שייך לע"ח], ה) [ויקרח שמן, ו) [במדבר ו], 1) [חולין פט:], ח) בס"ח: לוררי ייי לורכי, ע) ושמות טון, י) [שם כ], ל) [וע"ע תום' י) [שם כן, כ) ווע ע מוס סוכה לו: ד"ה מקורולות], () [שבת עג:], מ) [עיין

הגהות הב"ח

מ"ש תוס' חולין קמא. ד"

() וזבחים לו:ז.

(ל) תום' ד"ה שה ולא הבכור פי' וכו' ור"י פי' דהחי קרא משתעי בפסח דכתיב ביה שה תמים א"כ אתא קרא שיביאו פסח שיכול מובו שיכול להיות אחת פי' נקבה דהיינו חולין ולא בכור ושה

גליון הש"ם גם' אחרישה לא ליחייב. ער טורי אבן חגיג׳ כאכני מלואים דף יח ד"ה וכלל: שם ועייל עצי מוקצה. ער מג"א סר שכ"ה :סק״ט

מוסף רש"י רשביעית. נמי משום

ווע נקניעית (מכות נא:). ביום טוב. לקעניל כא:). ביום תריסה כיו"ע (שם). כהן ונזיר אבית הטומאה. כהן והוא נזיר והולך קום. טומאה מחרשתו, דאיכא חד לאו משום כהן לנפש לא יטמא בעמיו, וחד משום נזיר על כל נפשות מת לא יכול (שם). לוקה משום גיד שהבשול אב מלאכה ובשול גיד דבר האסור ואינו ראוי לאכילה ועומד ומים לשור משפה אומים כל באיסור לא תעשה כל מלאכה, דלא הותר אלא לנורך (ביצה יב.). משום מבשל בשר בחלב. לאו משום יו"ט, דמלקות דבשול יו"ט הא תנא ליה, אלא אפילו הוא חול לוקה משום מבשל בשר בחלב, דרחנה לה חבשל ודי בחלה שלש פעמים, אחד לאסור אכילה ואחד לאסור הנאה ואחד לאסור בשול (שם). מלאכה לעצמה, והא סבר חלוק מלאכות ליום ב ללקות שתים על שתי מלאכות משום יו"ט ושם ירי) דאי הוה איהו מבטיר יבין לקף הוה לההו מכעיר וחברו מבשל הוו תרוייהו חייבין, דמבעיר ומבשל **אבות מלאכות** (מכות כב.).

מוסף תוספות

א. אלמא לית ליה כלאי זרעים מדבעי בדגן ודגן דבר אחר עמו כגון חרצן. תוס' שחנן. ב. [ו]משום תירוש ודגן נקט ע"י דבר כלאי הכרם אלא בג' מינין אבל משום כלאי נד. ג. [ד]מה שייך להזכיר (כאן) אבנים חדודות. מוס' סוכה לו: ד. ולמאן . דאית ליה הואיל, אף

נכטוי יש לנו לפטור אותו מדין הואיל וחזי לכטויי דם צפור וכו׳ אע״פ שהוא חורש לכוונת אסור שאינו צריך לעפר שאין לו דם צפור. מי׳ לנינו דוג. ה. ואינך. מוס׳ שלנך. ו. שאחר שיש בחרישה עבירה אחת שאינו בריך לעפר שאין לו דם צפור. מי׳ לנינו דות. ה. ואינך. מוס׳ שלנך. ו. מפני העשה, כל הלאוין חזרו למקומן שלא ניתנו לדחות שהרי אי אפשר שיעשה כסוי זה היום בהיתר. ח'י לפינו דוד. ולא שייך למיפטריה בהואיל אלא בכי האי גוונא שאם יארע אותו דבר הוא יכול לתקן בהיתר. חוק' שלק"ם. ח. וליטפי מלקיות טפי. חוק' שלק"ם, מון היכי מצי מקטר כוליה. חוק' הכא"ש. ה. וליטפי מלקיות טפי. חוק' שלק"ם, מון היכי מצי מקטר כוליה. חוק' הכא"ש.